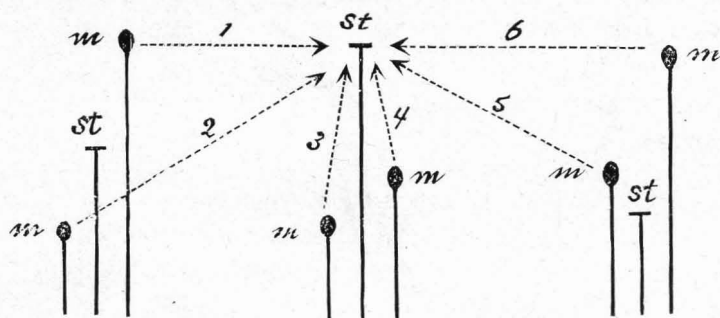
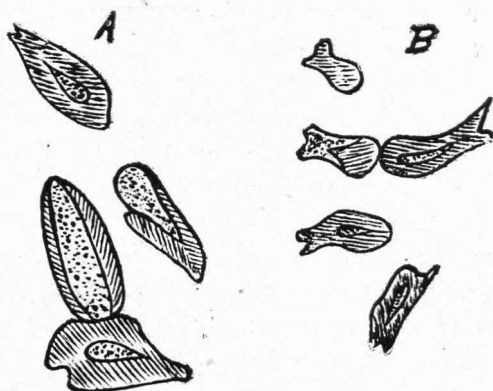

die uit de korte. Ook bij de Waterhyacinth bleek dit 't geval. In onderstaande teekening vindt men bij A de stuifmeelkorrels uit de lange, bij B die uit de korte meeldraden, beide bij gelijke vergrooing (275 maal).

Het schijnt dan ook, dat de massa van den stuifmeelkorrel wel degelijk in verband staat met 't besproken verschijnsel. De opmerking van den heer S. wordt hierdoor echter niet weerlegd. ¹⁾

De achttien verbindingen bij trimorphie zal men uit onderstaand schema gemakkelijk kunnen vinden. Voor de duidelijkheid heb ik slechts 6 verbindingen aangegeven. Er zijn dus 12 gevallen voor kruisbestuiving en 6

voor zelfbestuiving mogelijk. ²⁾
v. W.

¹⁾ Illegitieme bestuiving heeft echter soms zeer goede resultaten. Van de gewone *Java-coca* (*Erythroxylon novogranatense*), die ook heterotristyl is, komt op Java alleen de langstijlige vorm voor, die steeds overvloedig zaad levert.

²⁾ Waar de Heer v. W. in afl. 1 van 18 verschillende verbindingen sprak,

meenen wij te moeten opmerken, dat onder de 12 gevallen van kruisbestuiving er 6 zijn, die slechts 3 verschillende gevallen geven. 't Is een misverstand tusschen aantal en aard der verbindingen. Red.

DE RANGKOK.

Met onderstaande mededeeling bedoel ik niet een volledige beschrijving te geven van dezen bekenden *Neushoornvogel*, doch alleen iets te melden over den naam in verband met 't geluid. Gezang kan men het geschreeuw, dat de vogel maakt moeilijk noemen.

Over de geheele wereld hebben vele vogels hun volksnaam te danken aan hun geluid. Vooral de Javanen zijn bazen in 't geven van een naam naar het geluid. Nemen we als voorbeeld maar den *Kakangkatok* (letterlijk broer met de korte broek), onzen *Koekoek*, den *Piet van Vliet*.

Deze wijze van naam geven is op zichzelf dus niets bijzonders, doch hier onder zal het eigenaardige van dit geval blijken, dat, veronderstel ik, niet algemeen bekend is.

Op Java vindt men twee soorten *Neushoornvogels*. Ik bedoel alleen den grootsten, den rangkok (*Buceros sylvestris* = *B. lunatus*). Men treft ze alleen aan in de oerbossen, ze leven vooral in de groote boomen en steeds in paren.

Op een van mijn jachttochten hoorde ik zoo'n vogel in een Waringin dicht bij mijn pondok, en ik besloot hem voor den kop te schieten. Deze kop met neus, feitelijk een geluidstrommel, die van diep rood overgaat in helder geel, is bijzonder mooi.

Na eenig zoeken zag ik hem dan ook zitten en haalde hem naar beneden, iets wat

alleen met een kogel gaat, daar de afstand voor hagel steeds te groot is. Met het schot vloog er echter nog een weg en toen hoorde ik alleen ong ong ong. Kortom tijd hierna kwam deze vogel weer terug en hoorde ik aldoor dat ééntonige geluid, en toen kwam ik op 't idee, dat die vogels, n.l. mannetje en wijfje, gezamenlijk het geluid maken, waarnaar ze genoemd worden, te meer, daar de toon van den vogel, dien ik geschoten had, veel hooger was.

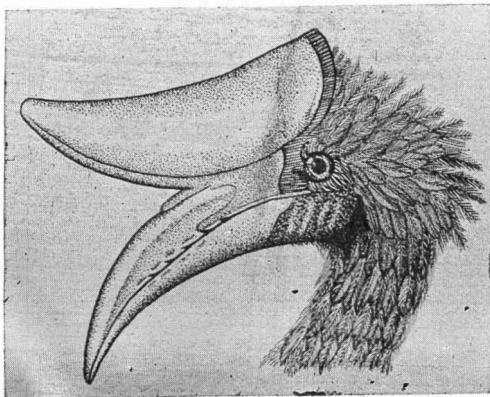
Ik schoot toen ook den andere, en jawel, dat was het mannetje, veel mooier vederdracht, grooter dier, grooter neus en veel helderder van kleur. Afwisselend op de trommels tikkende had ik duidelijk den verschillende toonaard, bij 't wijfje a en bij 't mannetje o.

De proef op de som heeft men, als men een paar van die vogels gadeslaat. Komen ze aanvliegen, dan hoort men duidelijk ang-ong, doch soms vallen de klanken samen en dan hoort men tweemaal aaneen ang of tweemaal ong.

Hier ziet men dus, dat zelfs in 't vogelgezag man en vrouw elkaar kunnen aanvullen. A is volstrekt niet altijd de laatste klank.

A. J. M. LEDEBOER.

Naschrift der Redactie. De afbeelding bij dit artikel is overgenomen uit Dr. J. C. KONINGSBERGER, *De vogels van Java*. Gaarne hadden we een plaat van den geheelen vogel gegeven doch een goede afbeelding bestaat nog niet en in het Zoölogisch Museum te Buitenzorg is geen exemplaar van het dier aanwezig. Voor toezending van een goed exemplaar van ♂ en ♀ van den rangkok houdt Dr. KONINGSBERGER zich, voor een goede kiek houden wij ons zeer aanbevolen. We hebben eenige koppen in bezit met neuzen in verschillende grootten, natuurlijk geven ook bij ons de grootere een doffere klank dan de kleinere; wordt de klankkast vergroot dan daalt de toon. Doch is het al uitgemaakt, dat het mannetje altijd grooter snavelaanslangsel heeft dan het wijfje?

KLEINE MEDEDEELINGEN.

EENE NIEUWE AFDEELING.

Te *Bandoeng* is 2 Maart 1912 eene nieuwe afdeeling opgericht van de Ned. Ind. Nat. Hist. Ver.

Het Bestuur van de afd. Bandoeng is als volgt samengesteld:

Dr. M. F. EYKEN, *voorzitter*;

Mej. E. W. TH. VAN WELSEME, *secretaresse en penningmeesteresse*;

JOH. SCHOLTE.

Het aantal leden bedroeg bij de oprichting 20 en is thans reeds bijna 40.

Wij kunnen niet nalaten onze jongere zuster-afdeeling een hartelijk welkom toe te roepen bij hare geboorte; moge voor haar een lang en voorspoedig bestaan zijn weggelegd.

Alle begin is moeilijk; dit zal ook Bandoeng ondervinden. Moge zij daarbij echter steeds bedenken dat ons tijdschrift *De Tropische Natuur* altijd bereidwillig haar vragenbus openstelt. Moge vrees onze nieuwe leden niet weerhouden zoo nu en dan — hoe meer zelfs hoe liever — van zich te doen hooren in den vorm van allerlei kleinere of grootere